

Bilaga till Långtidsutredningen 2015

Demografins regionala utmaningar

Sverker Lindblad, Näringsdepartementet – projektledning och slutsatser
Wolfgang Pichler, Tillväxtanalys – regional utveckling till 2040
Ulf Tynelius, Tillväxtanalys – kommunernas ekonomi och verksamhet
Torbjörn Danell, Tillväxtanalys – arbetskraft- och kompetensförsörjning
Christer Anderstig, WSP Analys – prognoser och beräkningar

Reglab, 11 februari 2016

Befolkningsförändring 2014-2040

I åldersgruppen 16-74 år kommer 63 procent av ökningen från länder med låg eller medel HDI

Födelseland	totalt	16-74 år
Sverige	819 950	154 521
Norden exkl. Sverige	-29 953	-50 503
EU exkl. Norden	138 141	117 493
Europa exkl. EU och Norden	22 761	-4 616
Länder med låg HDI exkl. Europa	165 272	161 490
Länder med medel HDI exkl. Europa	227 757	198 721
Länder med hög HDI exkl. Europa	2 570	-2 079
Totalt	1 346 498	575 027

Källa: SCB – Befolkningsframskrivning 2014, egna beräkningar

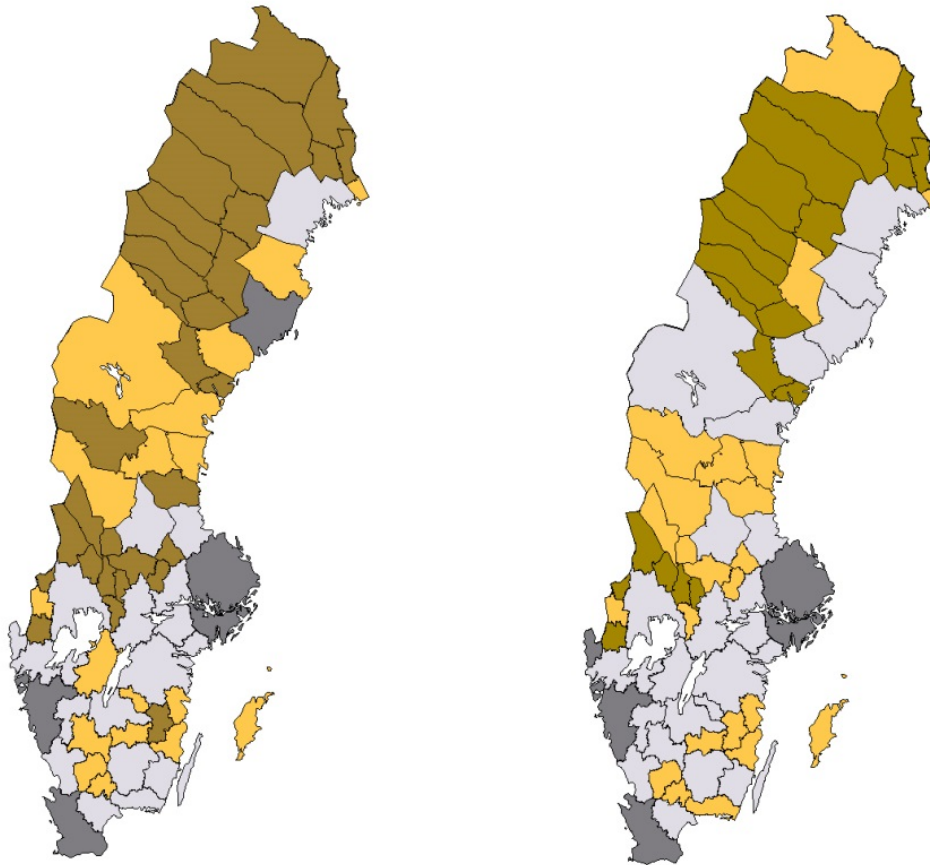
Nyckeltal för LU:s basscenario

Antalet arbetade timmar för åldersgruppen över 65 år ökar och år 2040 förväntas pensionsåldern vara 68 år.

	LU 2014-40
Privat konsumtion	2.3
Offentlig konsumtion	0.6
Investeringar	3.1
Export	4.4
Import	4.4
BNP	2.1
Sysselsatta (antal arbetade timmar)	0.4
Produktivitet i näringslivet	2.2

Källa: Långtidsutredningen

Årlig befolkningsförändring, FA-regioner

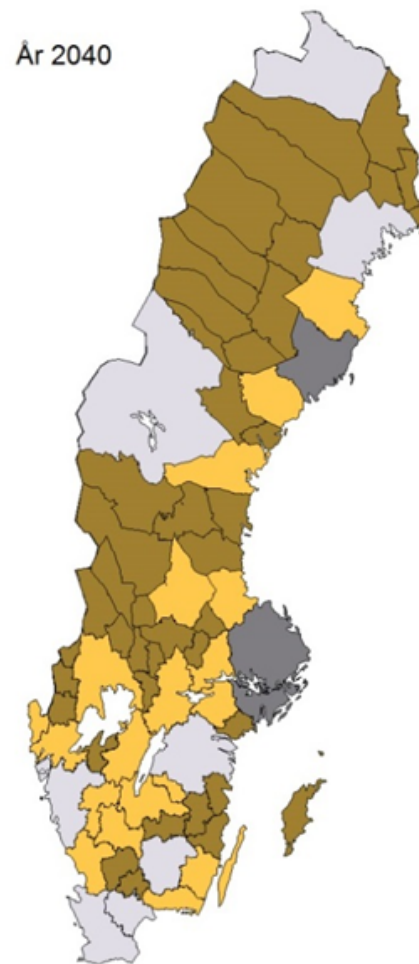
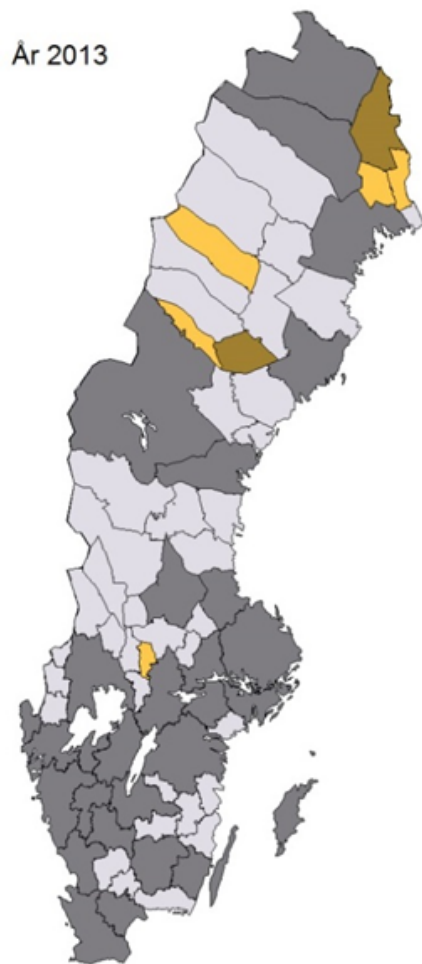
Procent 1990-2013

■	0,5 till 1,17	(4)
■	0 till 0,5	(19)
■	-0,5 till 0	(18)
■	-1,67 till -0,5	(31)

Procent 2013-40

■	0,5 till 0,96	(4)
■	0 till 0,5	(25)
■	-0,5 till 0	(23)
■	-1,43 till -0,5	(20)

Försörjningskvot (total bef / bef 20-64år), FA-regioner

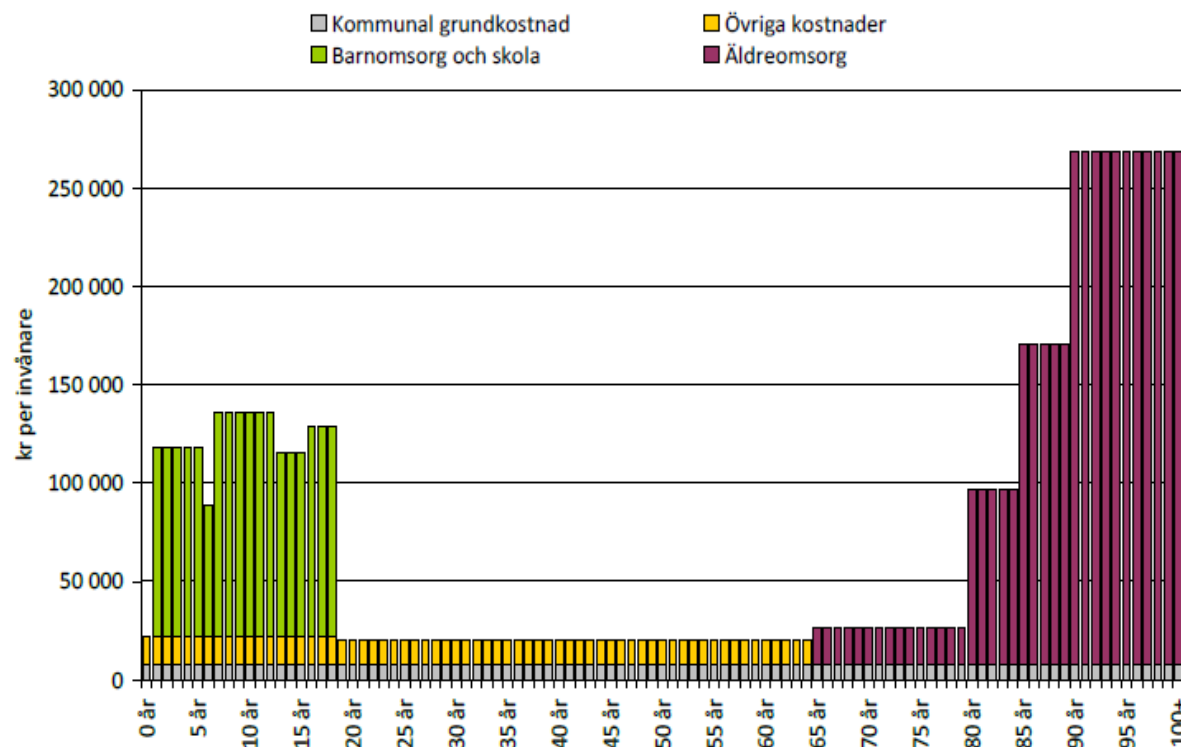
Antalet äldre
förväntas minska i
vissa avlägset
belägna FA-
regioner!!!

Kvot

	2 >	(43)		1,8 - <1,9	(8)
	1,9 - <2	(19)		<1,8	(2)

Kommunal ekonomi och verksamhet

Demografi och kommunala kostnader

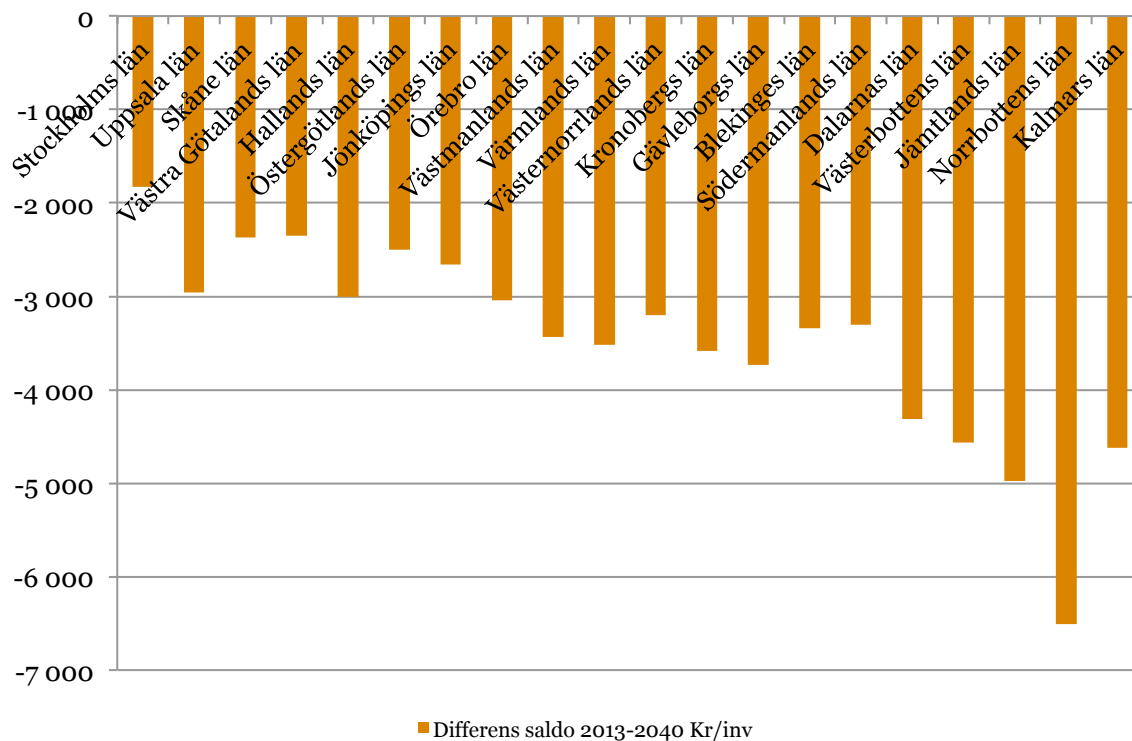

Framskrivning utifrån tre komponenter

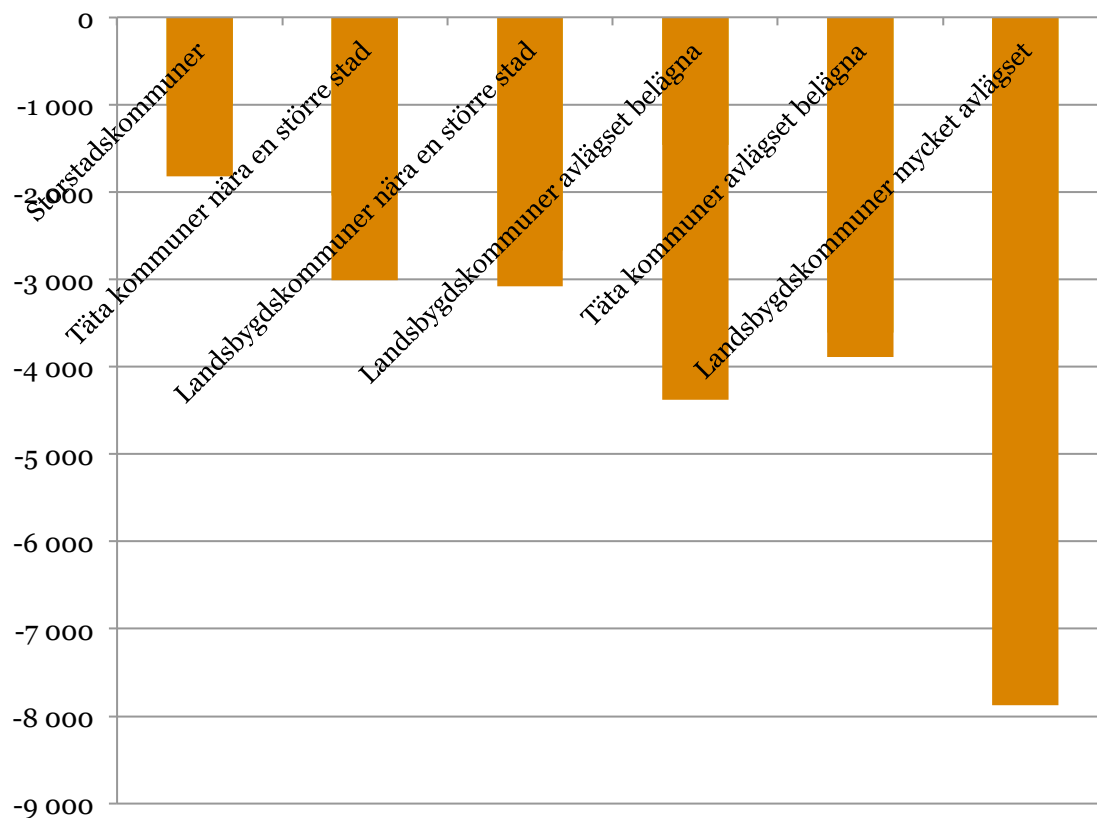
- Kommunala nettokostnader
- Skatteintäkter
- Generella statsbidrag och utjämning

Förändring av ekonomiskt resultat för län 2013-2040, fasta priser

Differens saldo 2013-2040 Kr/inv

Förändring av ekonomiskt resultat 2013-2040, fasta priser

■ Differens saldo 2013-2040 fasta priser Kr/inv

Kommunernas ekonomi år 2040

- *Enbart demografin* leder till behov av höjd kommunalskatt med 1 kr i storstads-kommuner och 6 kr i avlägsna landsbygdskommuner
- Ökade kostnader *enligt historisk trend* innebär behov av höjning med 8 kr i storstadskommuner och 18 kr i avlägsna landsbygdskommuner

Sammanfattande intryck ekonomi

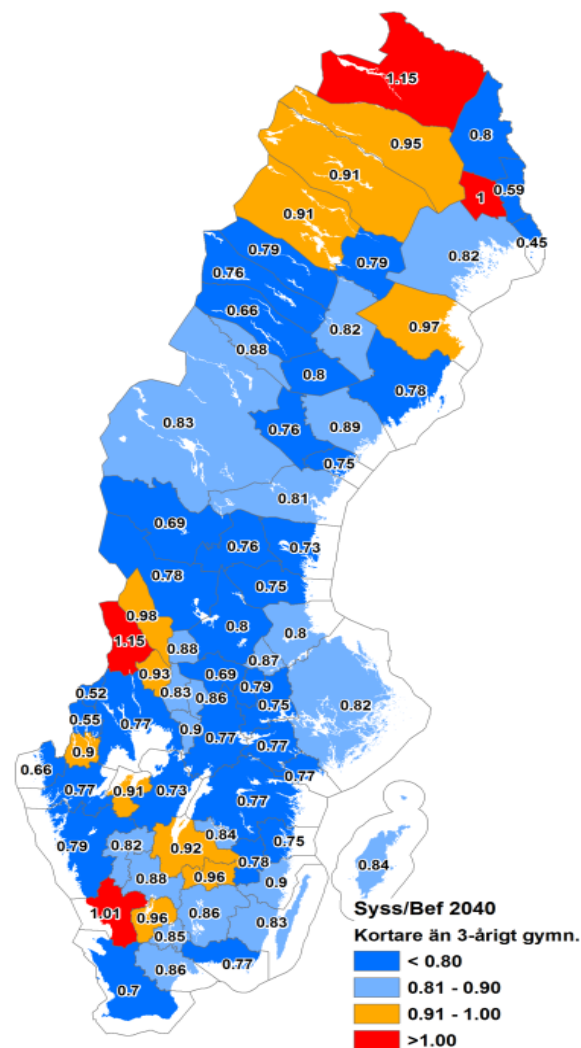
- Tilltagande ekonomiska utmaningar särskilt kopplat till små och avlägsna FA-regioner, dessutom sämre utgångsläge för dessa
- Effektivisering av kommunal verksamhet – har vi nått vägs ände?
- För stora utmaningar för att kommunerna själva kan hantera dem – behov av större systemreformer?

Kompetens- och arbetskraftsförsörjning

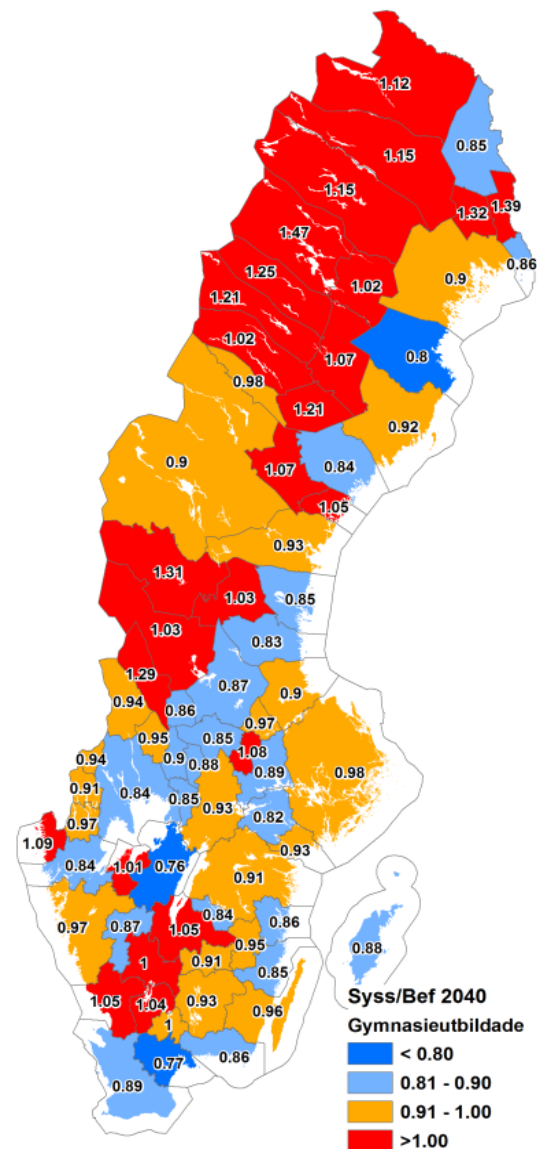
Mått på obalanser på arbetsmarknaden

- **Potentiella tillgången på arbetskraft** = Den arbetsföra befolkningen (20-64 år)
- **Efterfrågan på arbetskraft** = Sysselsatta dagbefolkningen
- Får fram ett mått (en kvot) som speglar tillgången på arbetskraft: Kvot (sysselsatt dagbefolkning/nattbefolkning i arbetsför ålder)
- Normal nivå 0,75-0,80
- Obalans på den regionala arbetsmarknaden – kvoter som ligger över 0,9

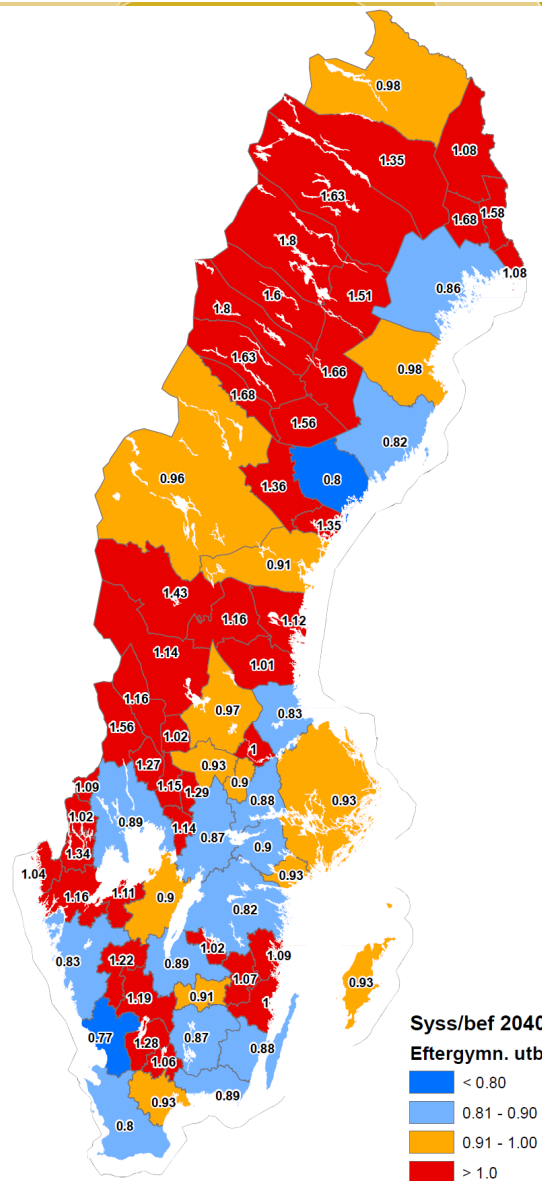
Kvoter, kortare än tre-årig gymnasieutbildning 2040

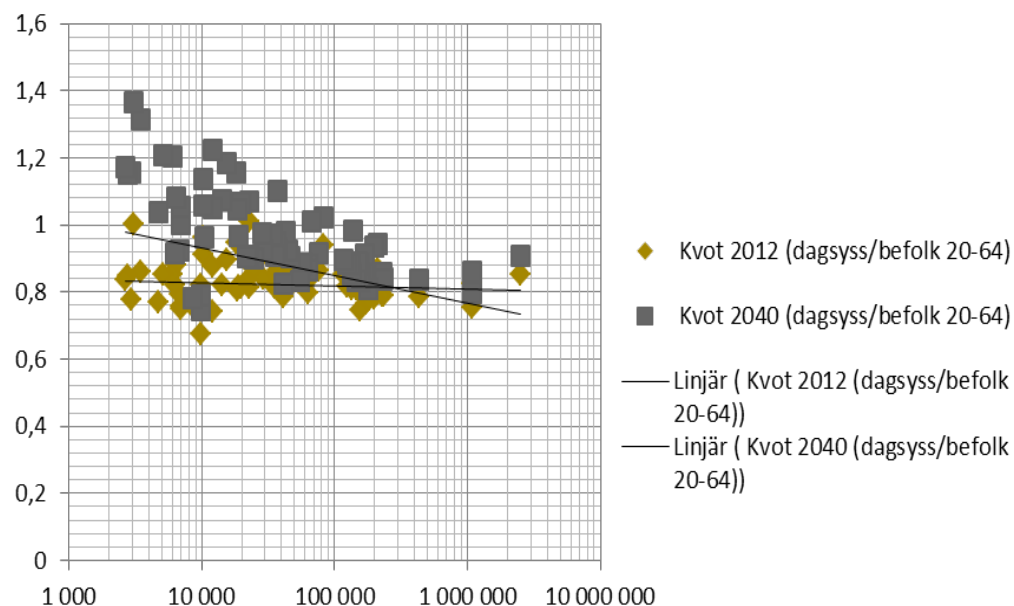
Kvoter, gymnasial utbildning 2040

Kvoter, eftergymnasial utbildning 2040

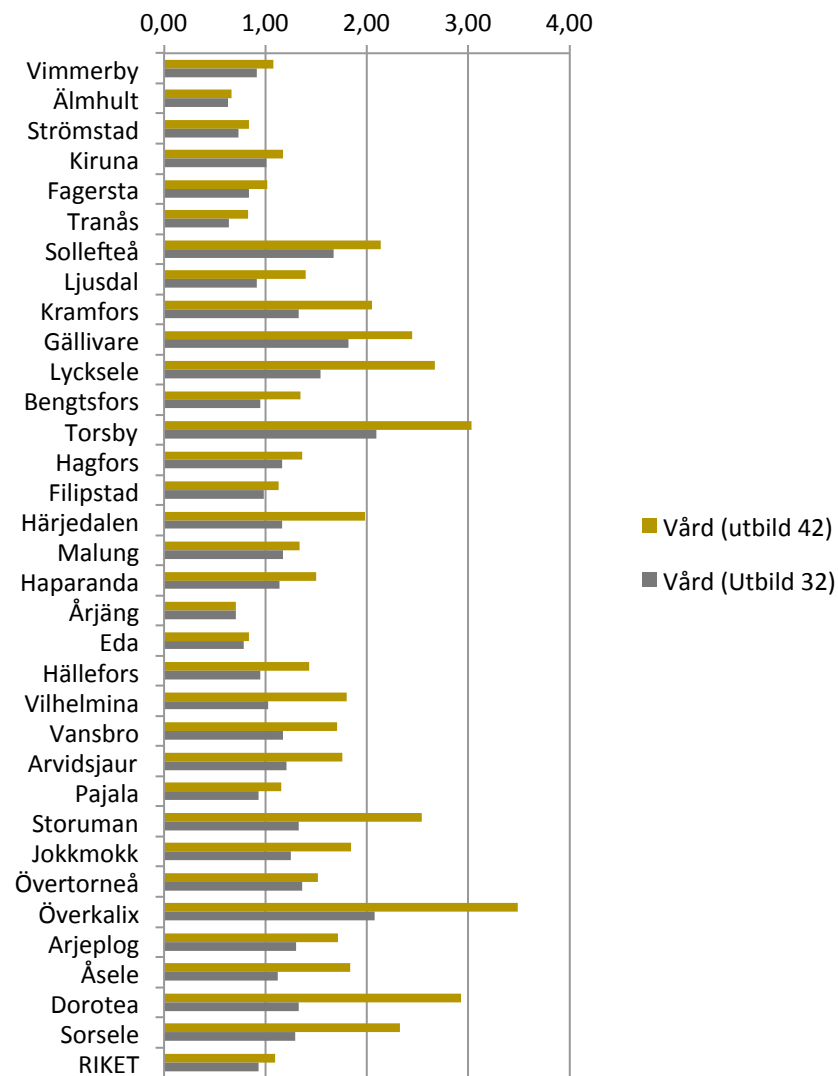
Samband mellan FA-regionens kvot och befolkningsmässig storlek 2013 och 2040

Obalanser på arbetsmarknaden

- Det förväntas en bristsituation på gymnasieutbildad kompetens i två av tre FA-regioner år 2040.
- För gruppen med eftergymnasial utbildning uppvisar 57 FA-regioner kvoter på närmare 0,9 eller högre år 2040, och för 43 FA-regioner beräknas kvoter över ett. De högsta kvoterna förväntas bland FA-regioner i norra Sverige.
- Generellt beräknas de regionala obalanserna fram till år 2040 vara tilltagande ju mindre regionerna är. Det är framförallt i FA-regioner med färre än 100 000 invånare som kompetensunderskotten beräknas bli tydliga och de största kompetensförsörjningsproblemen väntas i FA-regioner med mindre än 30 000 invånare.

Kvoter vårdutbildade i FA regioner < 30 000 invånare

Sammanfattande slutsatser och förslag

Kommunernas ekonomi och verksamhet – åtgärder och förslag

- Effektivisering av kommunal verksamhet – historiskt svårt, men innovativa lösningar möjliga
- Ökade intäkter – högre skatteuttag, kommunal skatteutjämning, avgifter
- Kommunsamarbeten eller asymmetriska lösningar – politiskt känsligt, ansvar och mandat
- Större kommuner – kritisk storlek, gleshet ett problem, statlig strategi
- Lokal anpassning och social innovation – offentliga, privata, civila aktörer, behov av stöd

Arbetskrafts- och kompetensförsörjning – åtgärder och förslag

- Ökad inrikes inflyttning
- Lokal attraktivitet
- Pendling och regionförstoring
- Ökat arbetskraftsutbud, **senare utträde och höjd förvärvsgrad**
- Kompetensutveckling och förbättrad matchning
- Arbetskraftsinvandring

Tack för ordet!

sverker.lindblad@regeringskansliet.se

torbjorn.danell@tillvaxtanalys.se

ulf.tynelius@tillvaxtanalys.se